

NATUURONDERZOEK FOODCENTER AMSTERDAM

Vleermuizen

Eindrapport

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Contactpersoon: Dhr. P. Dassen
Adres: Podium 9
3826 PA Amersfoort

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.
Adres: Waaier 64
2451 VW Leimuiden
Tel: 0172 576072
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Projectleider: ing. S. van Lieshout

Auteur: ing. D.J. Kleij
Kwaliteitscontrole: ing. S. van Lieshout

Projectcode: AVVL2009
Status: Definitief
Datum: 26-8-2021

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gestelde eisen. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Wettelijk kader	4
2	Onderzoeksmethodiek	5
2.1	Vleermuizen	5
2.1.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	5
2.1.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	5
2.1.3	Winterverblijfplaatsen	5
2.1.4	Vliegroutes en foerageergebieden.....	5
2.2	Overzicht inventarisaties	6
3	Resultaten	7
3.1	Vleermuizen	7
3.1.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	7
3.1.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	7
3.1.3	Winterverblijfplaatsen	7
3.1.4	Vliegroutes en foerageergebieden.....	7
3.2	Beschermde functies projectgebied	7
4	Conclusie en aanbevelingen	8
4.1	Conclusie	8
4.2	Aanbevelingen t.o.v. de Wet natuurbescherming.....	8
	Bijlage 1: Kaart resultaten vleermuizen	9
	Bijlage 2: Foto's nestlocaties en verblijfplaatsen	10

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Het Food Center Amsterdam, nu nog een afgesloten enclave, ondergaat de komende jaren een vergaande transformatie. Door modernisering en een efficiëntere indeling van het groothandelsterrein komt een deel van het gebied vrij voor een nieuwe woonwijk op loopafstand van de Amsterdamse binnenstad. De basis hiervoor is gelegd in 2017 in de stedenbouwkundige visie 'Food Center Amsterdam - Eten Verbindt', met daarin de stedenbouwkundige visie van de combinatie Marktkwartier bestaande uit VolkerWessels Vastgoed en Ballast Nedam Ontwikkeling. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

Het projectgebied herbergt mogelijk functies voor vleermuizen. Derhalve is een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door vleermuizen. Dit rapport bevat de resultaten van het vleermuisonderzoek en aanbevelingen ten opzichte van de Wet natuurbescherming.

1.2 WETTELIJK KADER

Voor wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Het gaat om soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen deze nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de wet. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

Wanneer er door uitvoering van werkzaamheden sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Ook kan er mogelijk middels een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten.

Alle vleermuizen zijn op Europees niveau beschermd. De verbodsbepalingen voor Europees beschermde soorten zijn opgenomen in 3.5 (overige soortgroepen) van de Wet natuurbescherming.

Europees beschermde soorten - Overige soortgroepen (Artikel 3.5 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 VLEERMUIZEN

Onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Per mogelijke functie is er onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2021¹. In verband met de omvang en het overzicht in het projectgebied zijn alle inventarisaties uitgevoerd in een team van drie onderzoekers.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. werkt standaard met de Pettersson D240X. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Op die manier is het mogelijk om een groot aantal vleermuissoorten in het veld te determineren. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software.

In paragraaf 2.2 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden. De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

2.1.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 15 mei - 15 juli 2021 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie rondes, waarvan er één in de vroege ochtend van circa twee uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De overige twee rondes hebben 's avonds plaatsgevonden vanaf zonsondergang.

2.1.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In de periode 15 augustus – 1 oktober 2020 zijn twee inventarisaties van twee uur uitgevoerd, teneinde paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten. Hiervan is één ronde gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van zwermdende dieren in het kader van winterverblijfplaatsen van vleermuizen.

2.1.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 1 augustus – 10 september 2020 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zwermdende dieren in het kader van winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit twee rondes van twee uur vanaf middernacht. Hiervan is één ronde gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar paarverblijven van vleermuizen. Tussen de twee inventarisaties naar zwermdende dieren in het kader van winterverblijfplaatsen is een minimum tussenperiode van tien dagen gehanteerd.

2.1.4 VLEGROUTES EN FOERAGEERGEBIEDEN

De inventarisaties naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd. Hierbij zijn de aanwezige vliegroutes en/of foerageergebieden op kaart ingetekend.

---

¹ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2020). Vleermuisprotocol 2021, oktober 2020.

2.2 OVERZICHT INVENTARISATIES

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van het vleermuisonderzoek. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ing. B. Albers, ing. S.T.J. Kuip, ing. D.J. Kleij, ing. D. Dolman, ing. S.T. Mahie, T.W. Jelier, ing. V.B. Pol.

Tabel 1: Overzicht inventarisaties

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
07-08-2020	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Winterverblijven (zwermgedrag)	Onbewolkt, windkracht 2, 20 °C
31-08-2020	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 2, 13 °C
21-09-2020	05:25 – 07:25	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Onbewolkt, windkracht 2, 11 °C
25-05-2021	21:44 – 23:44	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Geheel bewolkt, windkracht 4, 10 °C
26-05-2021	03:29 – 05:29	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 4, 10 °C
02-07-2021	22:05 – 00:05	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Half tot zwaar bewolkt, windkracht 2, 14 °C

3 RESULTATEN

3.1 VLEERMUIZEN

Binnen het projectgebied zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, en de ruige dwergvleermuis waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht. In bijlage 1 zijn de resultaten van het onderzoek op kaart weergegeven.

3.1.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In het projectgebied is één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. De zomerverblijfplaats bevindt zich aan de noordkant van het projectgebied in een scheur in de noordelijke gevel van het voormalige centrale koelhuis (zie bijlage 2, afbeelding 1). In het projectgebied zijn geen kraamverblijfplaatsen aangetroffen.

3.1.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In het projectgebied is één baltsterritorium van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het baltsterritorium vertegenwoordigt de aanwezigheid van een paarverblijfplaats in de directe omgeving. Het baltsterritorium is in de buurt van de locatie van de bekende zomerverblijfplaats waargenomen. Het is echter niet met zekerheid vast te stellen dat de paarverblijfplaats zich op dezelfde locatie als de zomerverblijfplaats bevindt. Derhalve wordt er bij de toetsing uitgegaan van twee separate verblijfplaatsen.

3.1.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

De aangetroffen zomerverblijfplaats en paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis kan mogelijk door één of enkele individuen als winterverblijfplaats worden gebruikt onder zachte omstandigheden. Tijdens de inventarisatierondes naar de aanwezigheid van zwermlocaties in het kader van winterverblijfplaatsen zijn er geen zwermmende vleermuizen waargenomen. Een massawinterverblijfplaats wordt derhalve niet verwacht voor te komen in het projectgebied.

3.1.4 Vliegroutes en foerageergebieden

In het projectgebied zijn geen vliegroutes van vleermuizen waargenomen. Duidelijke foerageergebieden zijn eveneens niet waargenomen. De foeragerende individuen zijn over het algemeen kortstondig waargenomen.

In het projectgebied is één baltsende gewone dwergvleermuis en zijn er verschillende foeragerende en passerende individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen. In het projectgebied zijn foeragerende en passerende individuen van de ruige dwergvleermuis waargenomen. Daarnaast zijn er twee individuen van de laatvlieger passerend waargenomen in het projectgebied.

3.2 BESCHERMDE FUNCTIES PROJECTGEBIED

Het projectgebied bevat elementen welke worden benut door beschermde soorten. In tabel 2 is weergegeven welke beschermde functie is aangetroffen in het projectgebied.

Tabel 2: Beschermde functies

Wet natuurbescherming	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Functie
Artikel 3.5, HR IV	Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zomerverblijfplaats Paarverblijfplaats (baltsterritorium)

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIE

Binnen het projectgebied is één zomerverblijfplaats en een paarverblijfplaats (op basis van het baltsterritorium) van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze verblijfplaats kan mogelijk door één of enkele individuen als winterverblijfplaats worden gebruikt onder zachte omstandigheden. De verblijfplaats bevindt zich in een scheur in de gevel van het voormalige centrale koelhuis.

In het projectgebied zijn geen vliegroutes en foerageergebieden van de vleermuis waargenomen.

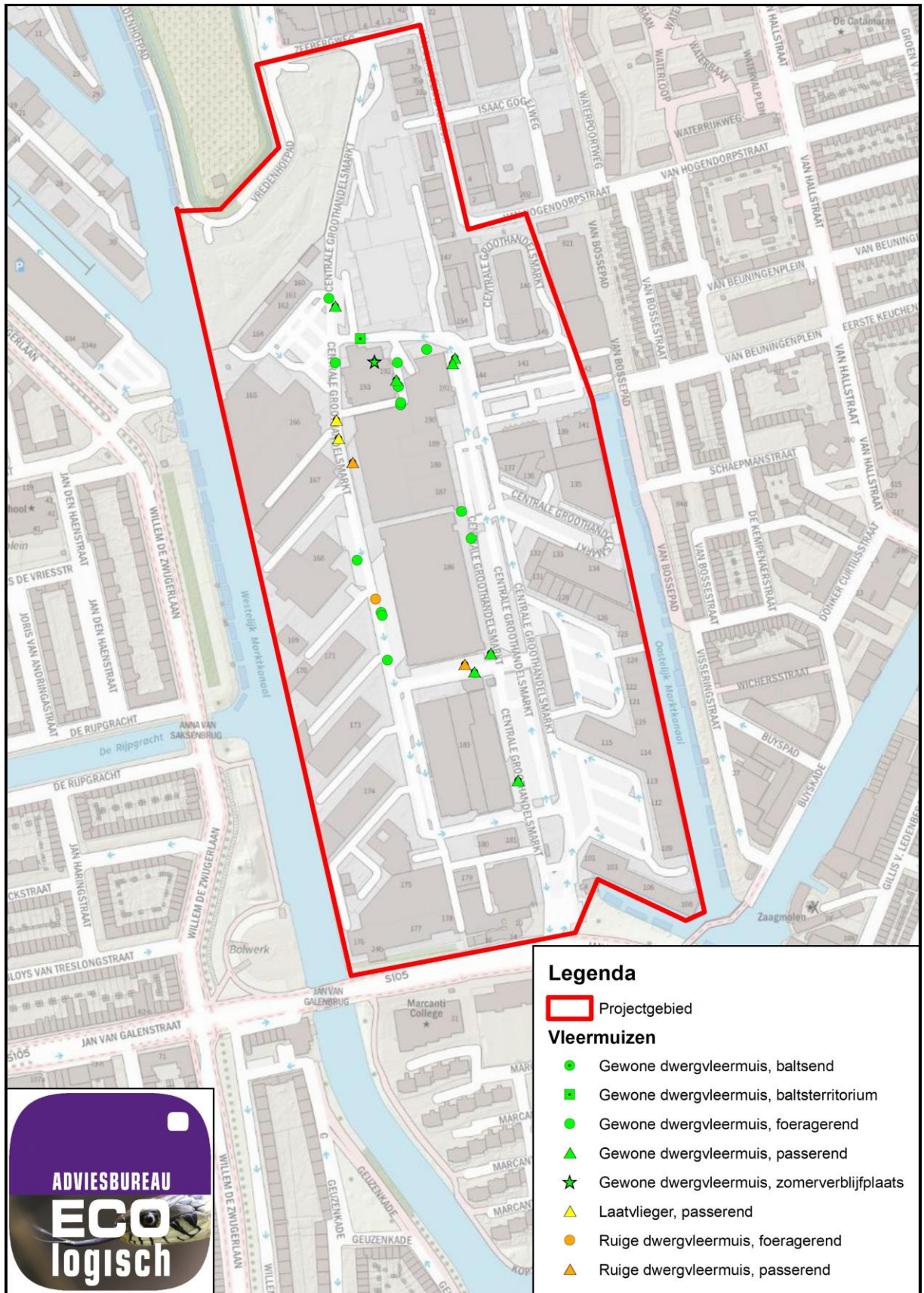
4.2 AANBEVELINGEN T.O.V. DE WET NATUURBESCHERMING

Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden in het projectgebied aan de Centrale markthallen gaat een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren en kunnen individuen worden verstoord en/of gedood. Hiermee wordt de verbodsbepaling in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming overtreden. Derhalve is het noodzakelijk om een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen. Aan een ontheffing zijn voorwaarden verbonden, zoals het treffen van mitigerende maatregelen.

Het is aan te bevelen de werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels (globaal maart –augustus) uit te voeren. Indien de werkzaamheden in het broedseizoen van vogels plaatsvinden kunnen er mogelijk nestlocaties van algemene broedvogels worden vernietigd. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet verstoord worden. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden dient een aanvullende inspectie op broedvogels door een ecooloog te worden uitgevoerd om overtredingen te voorkomen.

Bijlage 1: Kaart resultaten vleermuizen

Bijlage 2: Foto's nestlocaties en verblijfplaatsen

Afbeelding 1: Locatie zomerverblijfplaats voormalige centrale koelhuis